

TÜRKİYE'NİN TASARRUF EĞİLİMLERİ ARAŞTIRMASI

2021 / 4. Çeyrek Raporu

GAME CHANGERS

İÇİNDEKİLER

1. Araştırma Modeli ve Amacı
2. Tasarruf Sahipliği ve Nedenleri
3. Tasarruf Araçları Tercihi
4. 2021 Q4 Özelindeki Ek Sorular
5. Yönetici Özeti ve Sonuçlar

ARAşTIRMA MODELİ VE AMACI

1

Amaç ve Yöntem

Tasarruf Eğilimleri Araştırması'nın amacı Türkiye'de kentsel yerleşim yerlerinde 18 yaş ve üzerindeki bireylerin tasarruf eğilimlerini izlemektir.

Bu araştırma çerçevesinde;

- NUTS2 bölgelerinde seçilen 26 ilde her ay tesadüfi olarak seçilen 800 kişi ile görüşülüyor. 3 aylık (çeyrek) bazda görüşme sayısı 2400 olarak gerçekleşiyor ve raporlanıyor.
- Bilgisayar destekli telefon görüşmesi yöntemi (CATI) kullanılıyor.
- Yaş, cinsiyet, çalışma durumu ve meslek kontrol kotası olarak uygulanıyor.

Tanım

Tasarruf, sözlük anlamı itibariyle “sarf edilmeyen” anlamına gelmektedir.

Bu araştırma kapsamındaki TASARRUF ise şu kalemleri içermektedir:

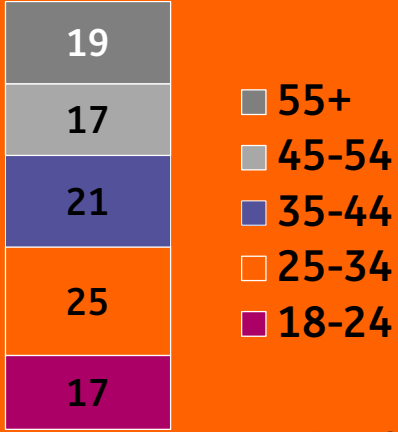
- Bankalarda duran TL veya döviz cinsinden vadeli hesaplar
- Bankalarda ve/veya aracı kurumlarda duran hisse senedi, hazine bonosu, devlet tahvili gibi menkul değerlerin parasal tutarı
- Bankalarda duran yatırım hesapları ve katılım fonları
- Bireysel emeklilik fonları
- Bankalarda vadesiz hesapta / likit fonda TL veya döviz cinsinden duran miktarın o ay içinde harcanmayan/harcanmayacak bölümü
- Cüzdan, kasa, yastık altında duran paranın (döviz, altın dahil) o ay içinde harcanmayan/harcanmayacak bölümü

Araştırmaya katılanlara, bu tanıma uygun olarak tasarrufları olup olmadığı soruluyor.

Demografik Bilgiler – 2021 / 4. Çeyrek

Ipsos Public Affairs

YAŞ

Baz : 2403

EĞİTİM

Baz : 2403

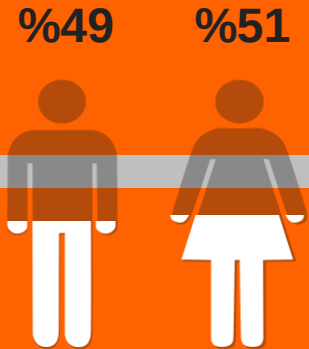
HANEHALKI TİPİ

Baz : 2403

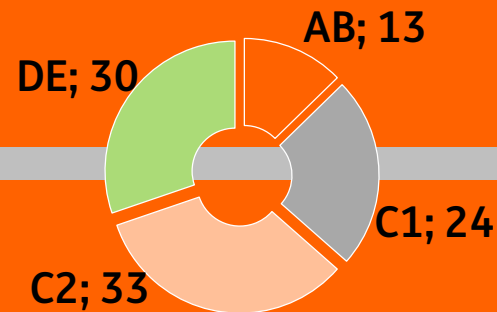
Çocuklu oranı: %59,3
Ort. çocuk sayısı: 2,5

CİNSİYET

Baz : 2403

SOSYO-EKONOMİK DURUM

Baz : 2403

MEDENİ DURUM

Baz : 2403

KONUT TİPİ

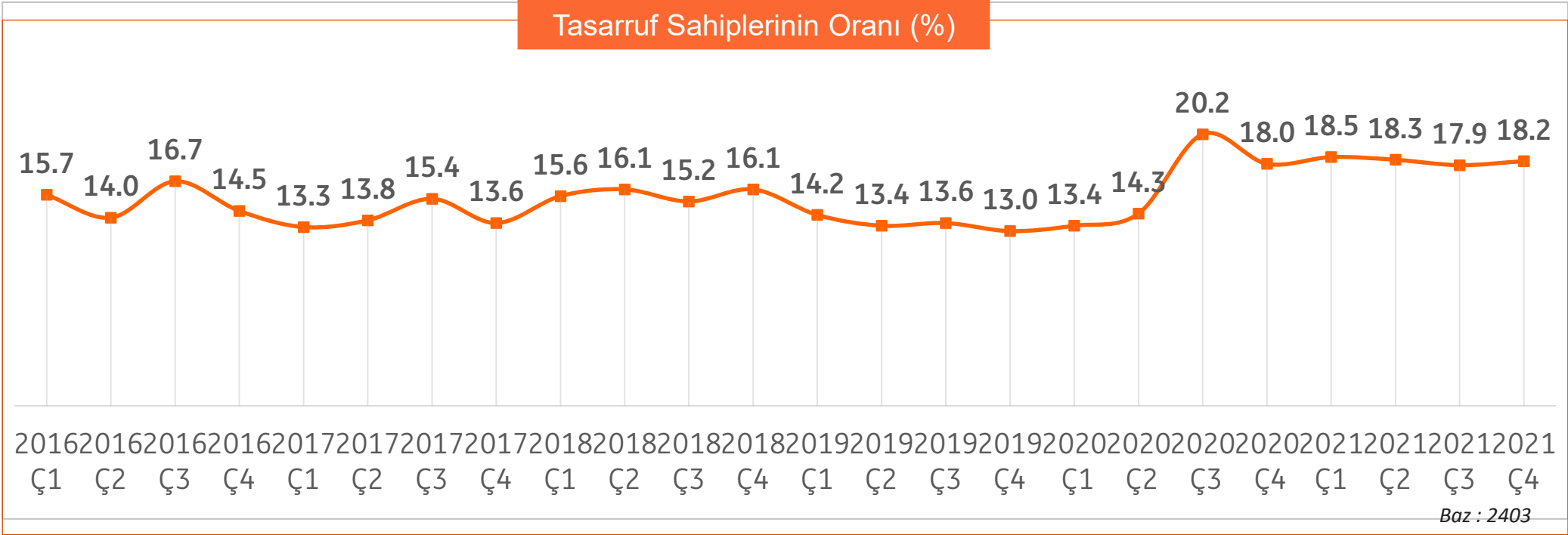
Baz : 2403

TASARRUF SAHİPLİĞİ VE NEDENLERİ

2

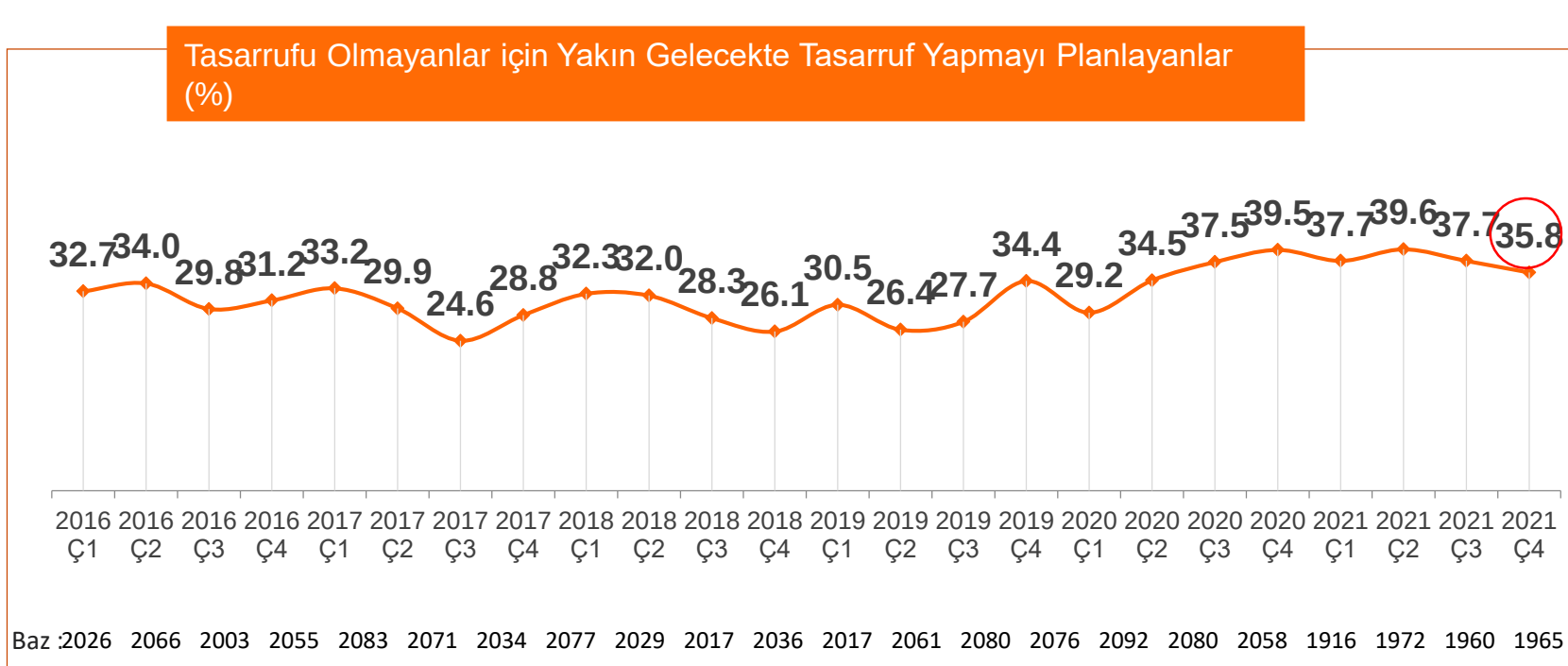
Tasarruf Sahiplerinin Oranı

Tasarruf sahipliği 2021 yılının her çeyreğinde benzer oranda. Bireylerin %18.2'si tasarruf sahibi.

Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar

- Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanların oranı 2021 4. çeyreğinde de düşmeye devam ediyor. Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanların arasında ise önümüzdeki «3 ay içerisinde» tasarruf edeceğini belirtenlerin oranı %18'e yükselmiş. Bir önceki çeyrekte bu oran %14'tü.

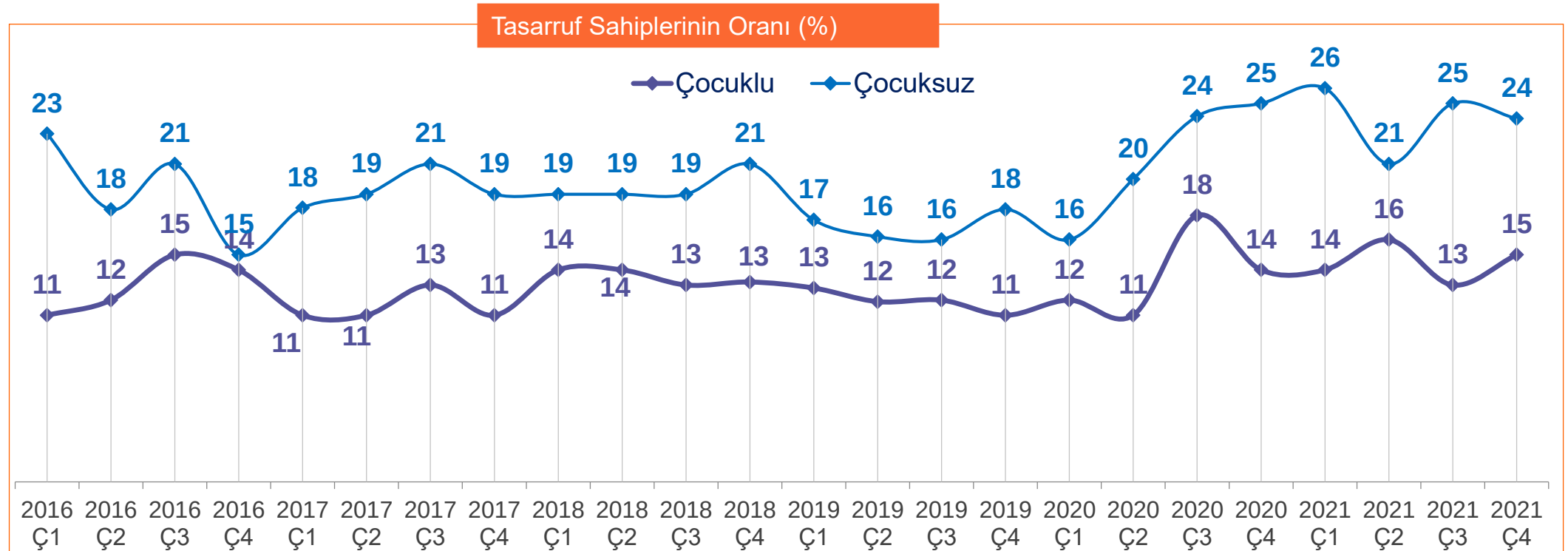
Tasarrufu Olmayanların Tasarruf Edememe Gerekçeleri

Tasarrufu olmayanların, tasarruf edememe nedenleri bu dönem de bir önceki dönem ile aynı. Tasarruf edecek yeterli gelirin olmaması en temel neden (%80) .

Çocuklu ve Çocuksuz Bireylerdeki Tasarruf Sahipliği

Yılın son çeyreğinde çocuksuz bireylerin tasarruf sahibi olma oranı bir önceki dönemle benzer oranda devam ediyor. Çocuklu bireylerde ise bir önceki dönem görülen düşüş bu çeyrekte tekrar yükseliyor.

896	920	778	775	787	787	705	789	797	838	860	886	794	852	983	835	940	871	959	903	931	982	979	885	→ Baz: Çocuksuz bireyler
1508	1483	1626	1628	1617	1615	1698	1614	1606	1565	1542	1517	1609	1551	1420	1568	1463	1532	1444	1500	1473	1421	1424	1519	→ Baz: Çocuklu bireyler

Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar

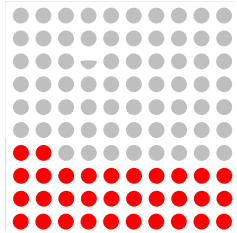
Çocuklu & Çocuksuz

- Tasarrufu olmayan çocuklu bireylerin yakın gelecekte tasarruf yapma niyeti 2021 3. çeyreği ile aynıdır. Tasarrufu olmayan çocuksuz bireylerin tasarruf yapma niyetleri çocuklu bireylere göre daha yüksek.
- Tasarruf etme planlarında ise
 - Çocuklu bireylerde tasarruf etmeyi planlayanlar arasında önümüzdeki 3 ay içinde tasarruf etmeyi planlayanların oranı bu dönem 2 puan artarak %19 seviyesine çıkarken
 - Çocuksuz ve tasarrufu olmayan, ancak planlayan bireyler arasında gelecek 3 ay içinde tasarruf planlayanların oranı ise bu dönem %17.

Tasarrufu Olmayanlar (Çocuğu olanlar)

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlıyor musunuz? (%)

%32

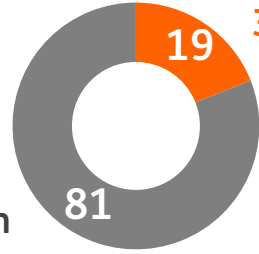

Baz : 1291

Evet diyenler

3 aydan sonra

3 ay içinde mi, 3 aydan sonraki dönemde mi planlıyorsunuz? (%)

Baz : 413

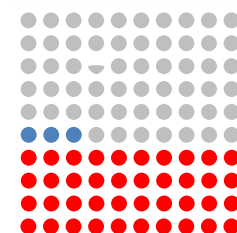
3 ay içinde

Çocuğu olup
Tasarruf Yapanlar → %15
Yapmayanlar → %87

Tasarrufu Olmayanlar (Çocuğu olmayanlar)

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlıyor musunuz? (%)

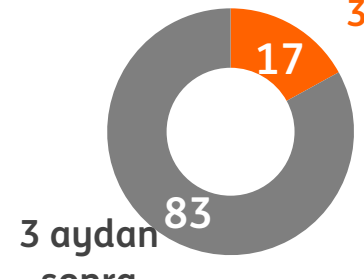
%43

Baz : 647

Evet diyenler

3 ay içinde mi, 3 aydan sonraki dönemde mi planlıyorsunuz? (%)

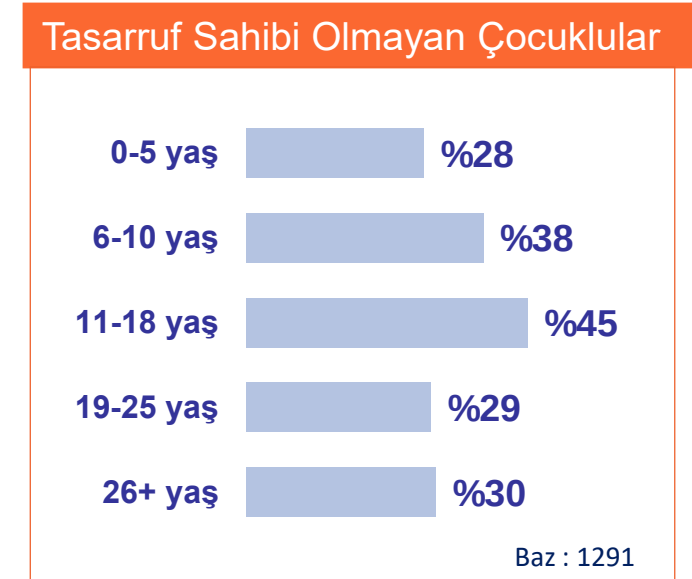
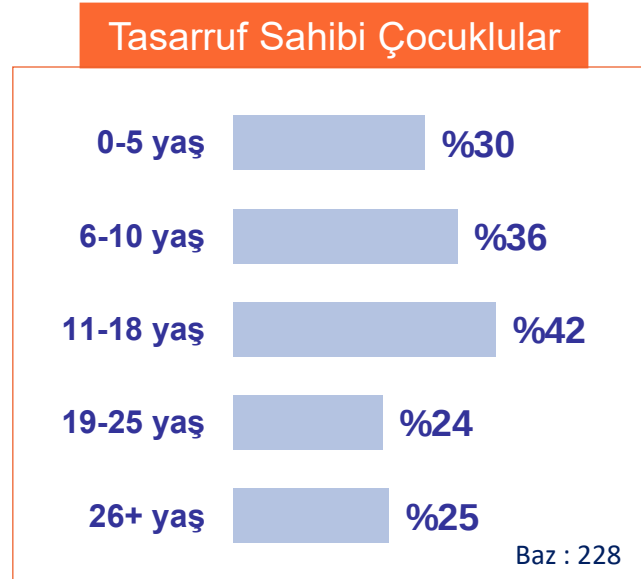
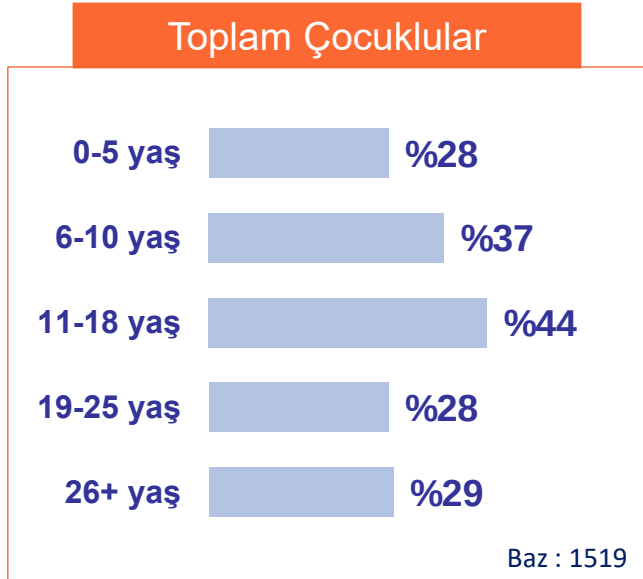
Baz : 290

3 ay içinde

Çocuğu Olmayıp
Tasarruf Yapanlar → %24
Yapmayanlar → %76

Çocuklu Bireylerde Çocuk Yaşları

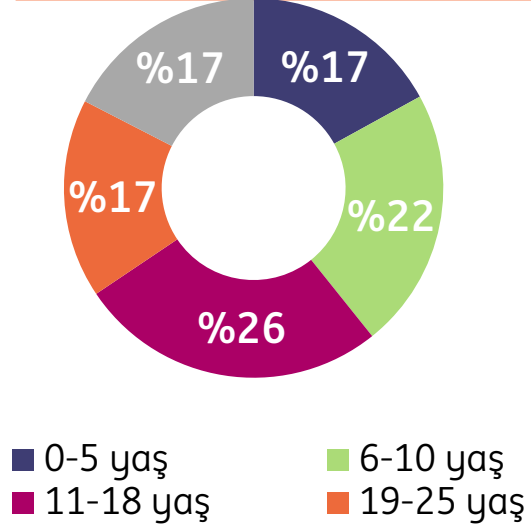
- **Toplam çocuklu bireylerin** çocuklarının yaş grubu dağılımında en yüksek pay 11-18 yaş grubuna ait (%44). Bunu 6-10 yaş (%37) takip ediyor.
- **Tasarruf sahibi olan çocuklu bireylerin** çocuklarının yaş grubu dağılımında da en yüksek pay 11-18 yaş (%42) yaş grubuna ait.
- **Tasarrufu olmayan çocuklu bireylerin** çocuklarının yaş gruplarının dağılımında ise yine en büyük grubu 11-18 yaş grubu (%45) oluşturuyor. Bu grupta 19 yaş üstü çocukların oranı tasarruf sahibi çocuklu bireylerin çocuklarının oranından 5 puan daha yüksek.

Çocukların Yaş Dağılımı

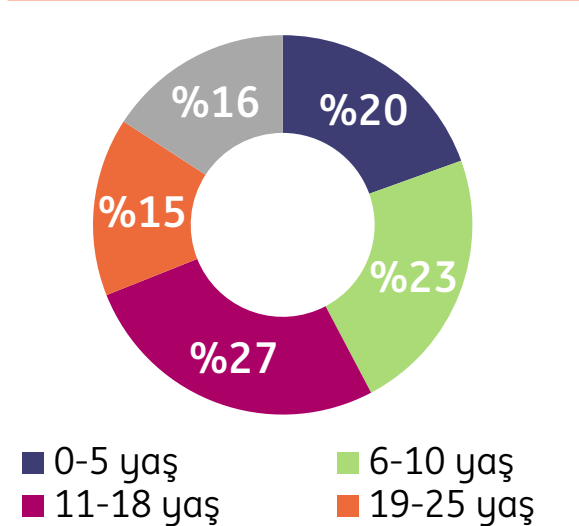
- **Toplam çocuklu bireylerin** çocuk yaş dağılımında 6-10 yaş grubunda 3 puanlık artış (%22 vs %19), 19-25 yaş grubunda da 3 puanlık düşüş (%17 vs %20) tespit edilmiştir.
- **Tasarruf sahibi olan çocuklu bireylerde** çocuk yaş gruplarının dağılımında 0-5 yaş grubunda 2 puan (%20 vs %18) ve 6-10 yaş grubunda 7 puan (%23 vs %16) artış söz konusu. 11-25 yaş grubu çocukların oranında ise düşüş var.
- **Tasarruf sahibi olmayan çocuklu bireyler** arasında oranlar arasında ise yaş grubunda 2 puanlık artış, 19-25 yaş grubunda ise 3 puanlık düşüş gözlenmiştir.

Toplam çocuklu bireylerin
çocuklarının yaş dağılımı

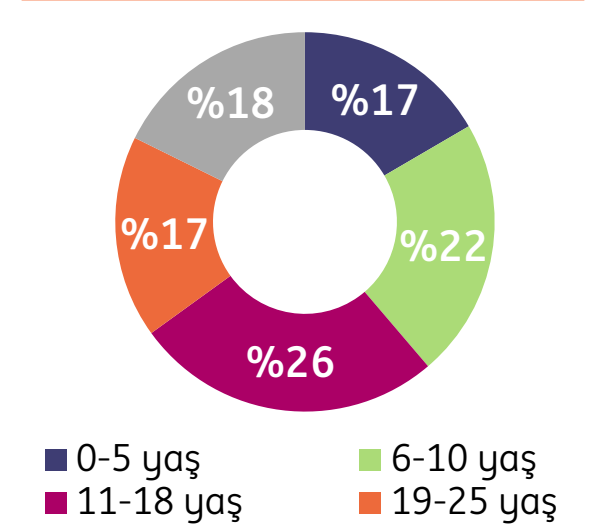
Baz : 1519

Tasarruf sahibi çocuklu bireylerde
çocukların yaş dağılımı

Baz : 228

Tasarruf sahibi olmayan çocuklu
bireylerde çocukların yaş dağılımı

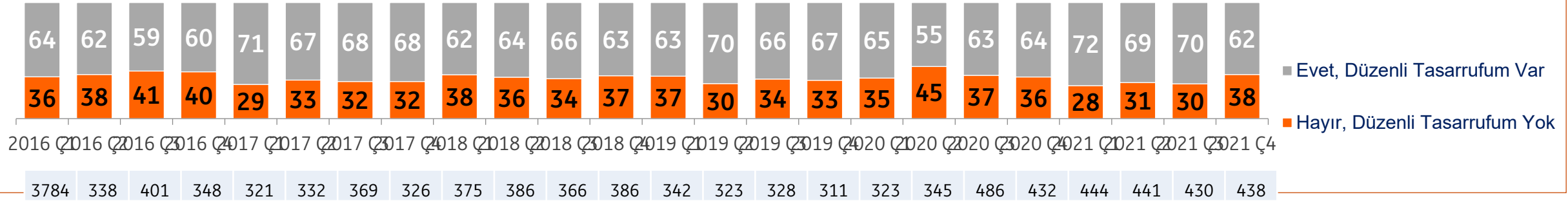
Baz : 1291

Tasarruf Yapmak Bir Alışkanlık

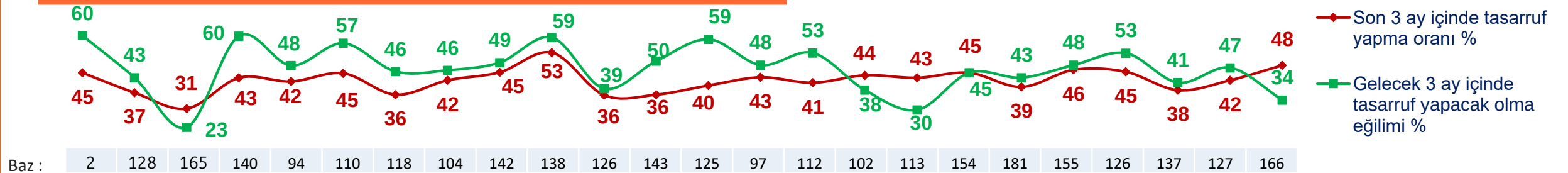
- 2021 dördüncü çeyreğinde **düzenli tasarruf yapanların oranı bir önceki döneme göre oldukça gerilemiş durumda. Düzenli tasarruf yapmayanlar arasında ise;** son 3 ay içerisinde tasarruf yapanların oranı bir önceki döneme göre 6 puan artarak %48'e yükselirken, önümüzdeki 3 aya yönelik tasarruf yapma niyetinde çok keskin bir düşüş görülüyor.

Düzenli tasarruf yapma oranı (tasarruf sahipleri içinde)

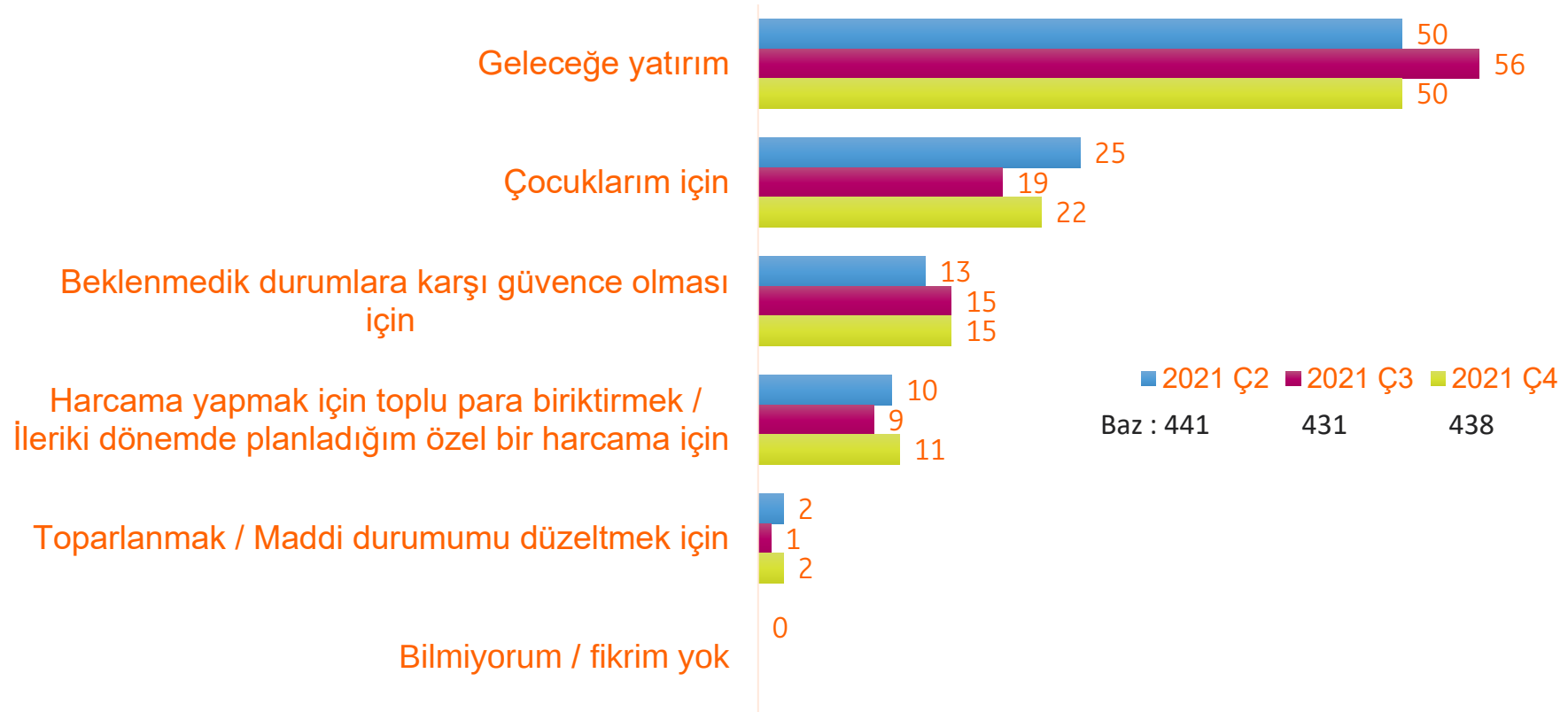

Düzenli tasarruf yapmayanlar için 3 ay içinde veya daha sonra tasarruf yapma eğilimi %

Tasarrufu Olanların Tasarruf Yapma Gerekçeleri

2021 4. çeyrekte geleceğe yatırım gerekçesi 6 puan düşerek 2. çeyrekteki seviyeye gerilemiş. «Çocuklarım için» gerekçesi ise 3 puan artsa bile hala 2. çeyrekteki oranın altında.

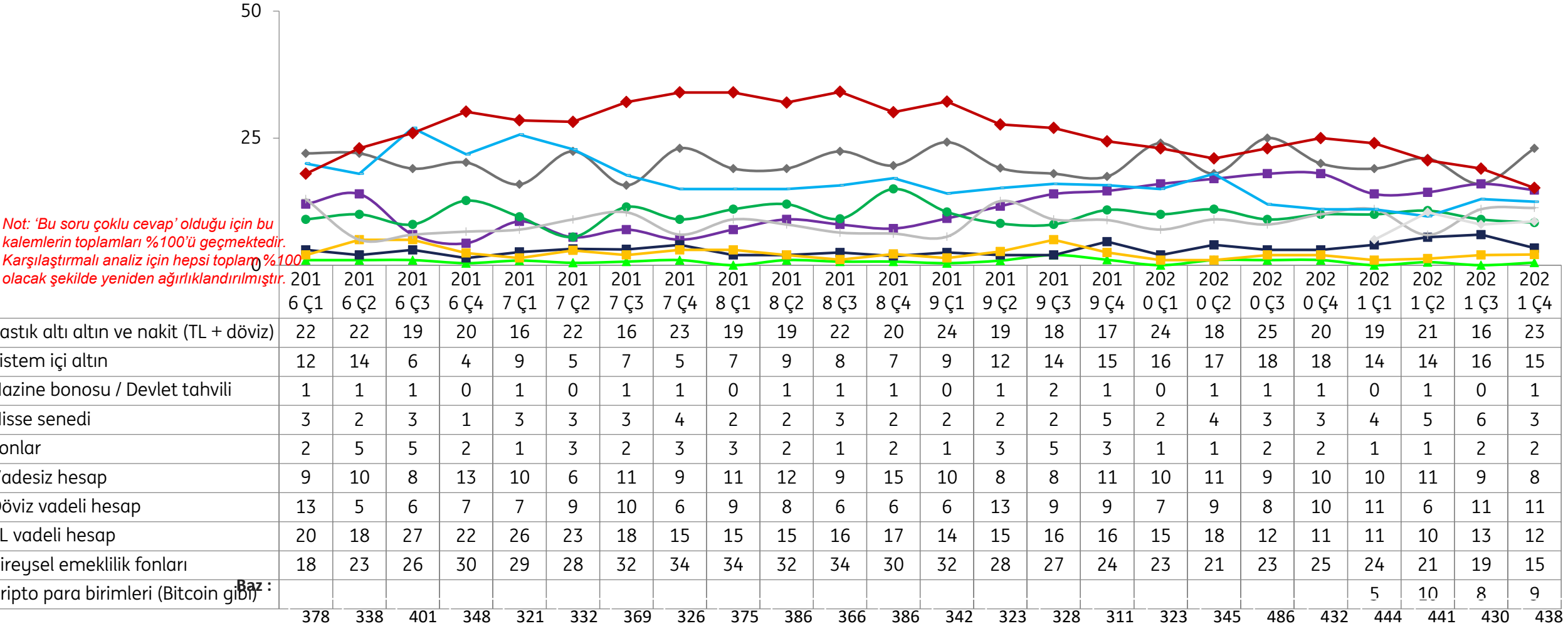

TASARRUF ARAÇLARI TERCİHİ

3

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

“Yastık altı altın ve nakit” tercihi bu dönem 7 puan artarak 2021 senesindeki en yüksek oranına ulaşmış.

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

2021 dördüncü çeyrekte **sistem içi veya dışı altın veya diğer değerli taş ve metal hesabında** 7 puanlık artış görülüyor. Bu artış özellikle sistem dışı yastık altı döviz veya TL (nakit) ve altın veya diğer değerli taş ve metal yatırımından geliyor.

%	2016 Ç3	2016 Ç4	2017 Ç1	2017 Ç2	2017 Ç3	2017 Ç4	2018 Ç1	2018 Ç2	2018 Ç3	2018 Ç4	2019 Ç1	2019 Ç2	2019 Ç3	2019 Ç4	2020 Ç1	2020 Ç2	2020 Ç3	2020 Ç4	2021 Ç1	2021 Ç2	2021 Ç3	2021 Ç4
Sistem dışı ve sistem içi altın + sistem dışı nakit (TL veya döviz)	25	24	25	27	23	28	26	29	30	27	33	31	31	32	40	35	43	38	33	35	31	38
Altın veya diğer değerli taş ve metal(sistem dışı)	6	8	10	14	5	13	10	11	13	12	12	9	10	8	14	12	13	11	12	13	9	12
Altın veya diğer değerli taş ve metal hesabı (sistem içi)	6	4	9	5	7	5	7	9	8	7	9	12	14	15	16	17	18	18	14	14	16	15
Yastık altı döviz veya TL (nakit)	13 ₃₈₈	12 ₄₀₁	6 ₃₄₈	8 ₃₂₁	11 ₃₃₂	10 ₃₆₉	9 ₃₂₆	8 ₃₇₅	10 ₃₈₆	8 ₃₆₆	12 ₃₄₂	10 ₃₂₃	7 ₃₂₈	9 ₃₁₁	10 ₃₂₃	7 ₃₄₅	12 ₄₈₆	9 ₄₃₂	7 ₄₄₄	8 ₄₄₁	6 ₄₃₀	11 ₄₃₈

2021 Q4 ÖZELİNDEKİ EK SORULAR

4

TASARRUFUN ÇAĞRIŞTIRDIKLARI(%)

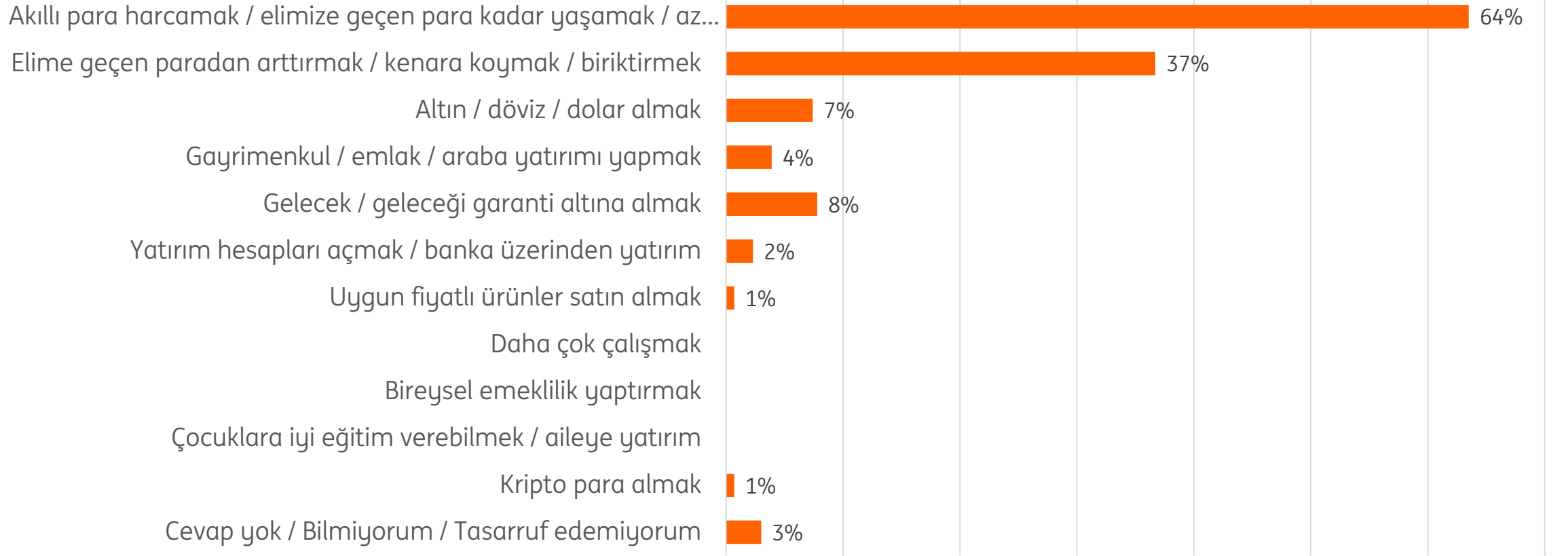
Tasarruf deyince akıllıca para harcamak, az harcamak en fazla belirtilen çağrışım (%63). Diğer belirtilen cevap %32 oranı ile para biriktirmek, kenara para koymaktır.

TASARRUFUN ÇAĞRIŞTIRDIKLARI(%)

18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

18-30 yaşındaki bireyler için de genel kitlede olduğu gibi akıllı para harcamak / az harcamak en çok belirtilen çağrışım. Genel kitleye göre 18-30 yaş bireyler nezdinde «para biriktirmek» 5 puan, « gelecek/ geleceği garanti almak» 4 puan daha yüksek oranda belirtilmiş.

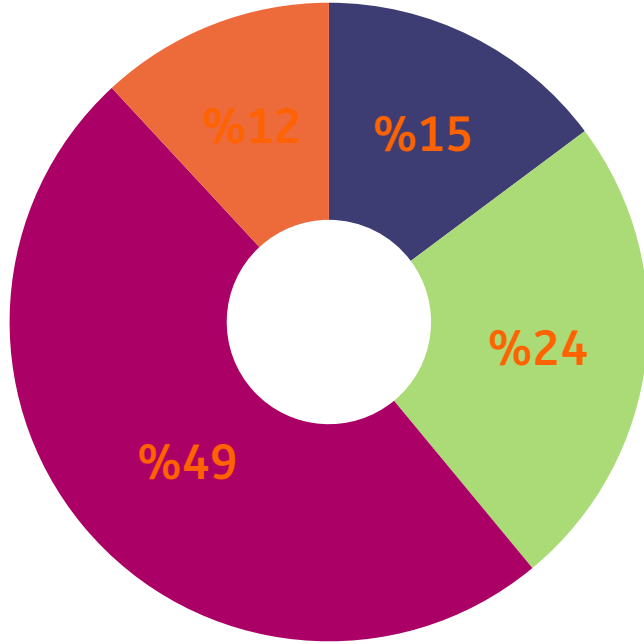
YATIRIM VE BİRİKİM (%)

Yatırım ve birikim konusunda biraz da olsa kendilerini bilgili olarak gören kişilerin oranı %88. Ancak çok iyi biliyorum ve biliyorum diyenlerin oranı %39 iken, %49'u biraz bildiğini belirtiyor.

Toplulun yarısının (%51) yatırımlarından getiri beklentisi uzun vadeli iken, diğler yarısı 1 yıldan daha kısa sürede bir getiri sağlamayı istiyor.

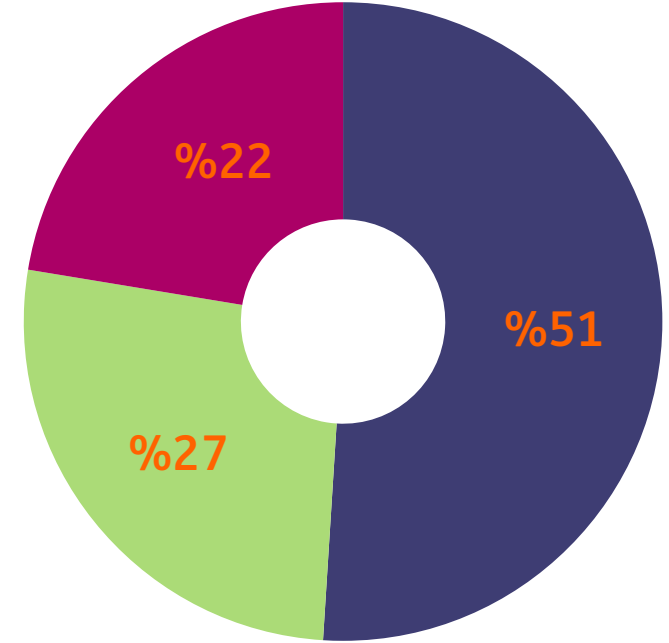
BİLGİ DÜZEYİ

- Çok iyi biliyorum
- Biliyorum
- Biraz biliyorum
- Hiç bilmiyorum

GETİRİ BEKLENTİSİ

- Uzun vadeli (1 yıl ve daha fazlası)
- Orta vadeli (6-12 ay)
- Kısa vadeli (6 aydan daha kısa)

YATIRIM VE BİRİKİM (%)

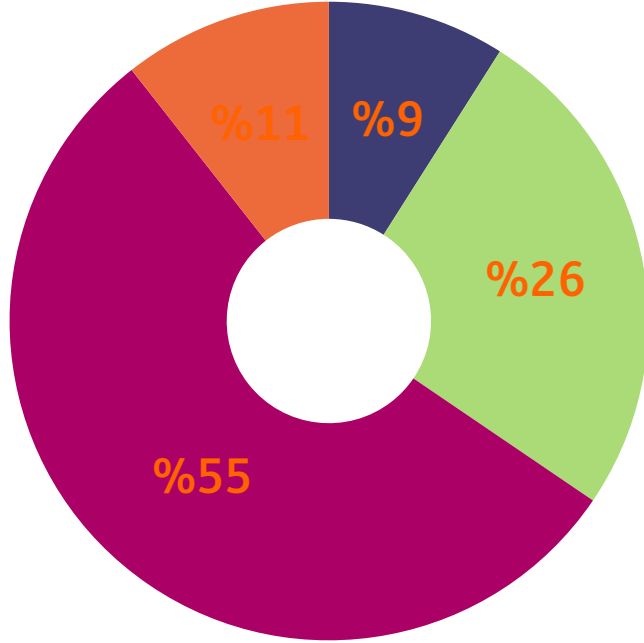
18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

Genel kitle ile 18-30 yaş arasındaki bireylerin kendilerini bilgili olarak görenlerin toplamında bir farklılık olmasa da (%88 vs %89) bu kitlede kendini çok bilgili olarak görenlerin oranı genel kitleden 6 puan daha düşük (%15 vs %9)

Bu ya grubunun getiri beklentisi genel kitle ile benzer. 18-30 yaş grubundaki bireylerin de yarısı (%50) yatırımlarından uzun vadeli getiri beklerken , diğer yarısı orta ya da kısa vadeli getiri bekliyor.

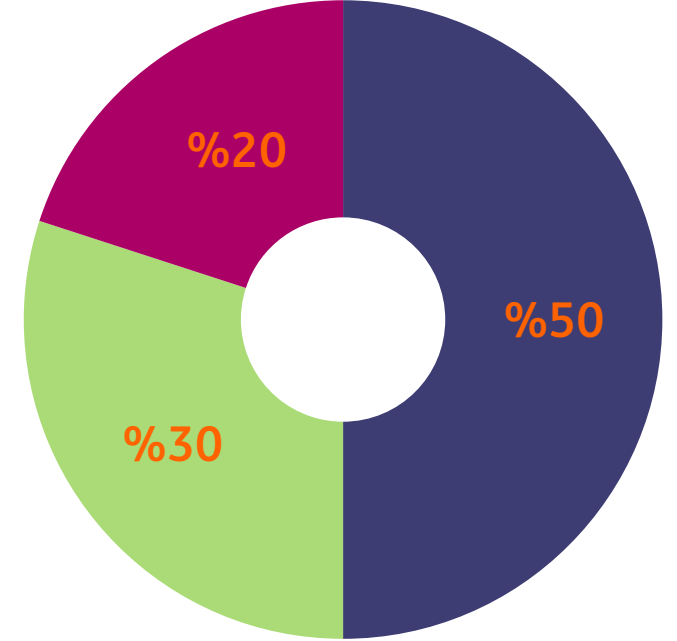
BİLGİ DÜZEYİ

- Çok iyi biliyorum
- Biliyorum
- Biraz biliyorum
- Hiç bilmiyorum

GETİRİ BEKLENTİSİ

- Uzun vadeli (1 yıl ve daha fazlası)
- Orta vadeli (6-12 ay)
- Kısa vadeli (6 aydan daha kısa)

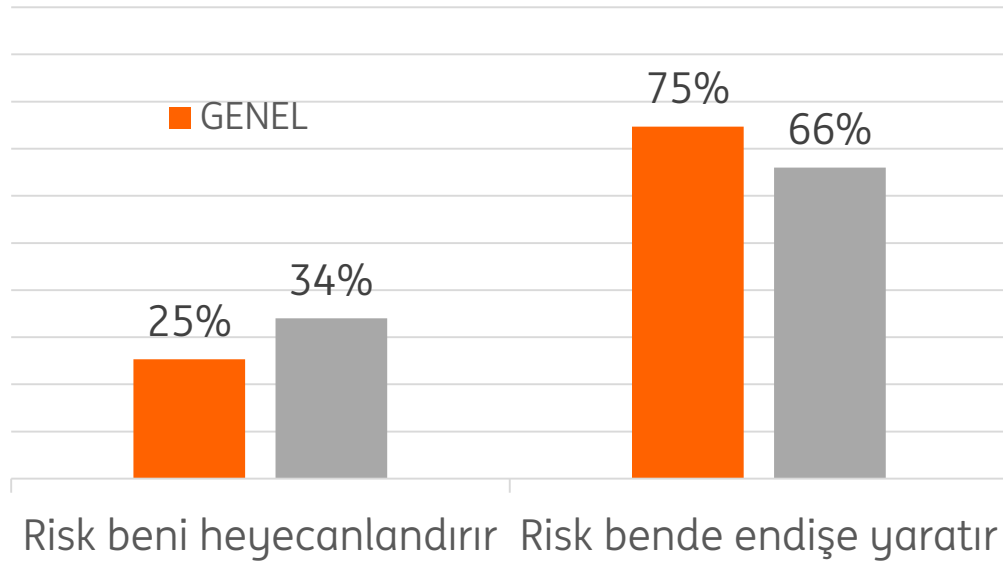

RİSK KONUSUNDAKİ DÜŞÜNCELER (%)

Bireylerin %75'i yatırım yaparken risk almanın kendilerini endişelendirdiğini belirtiyor. Ancak diğer taraftan bireylerin %45'i riskin kazanç olduğunu düşünüyor.

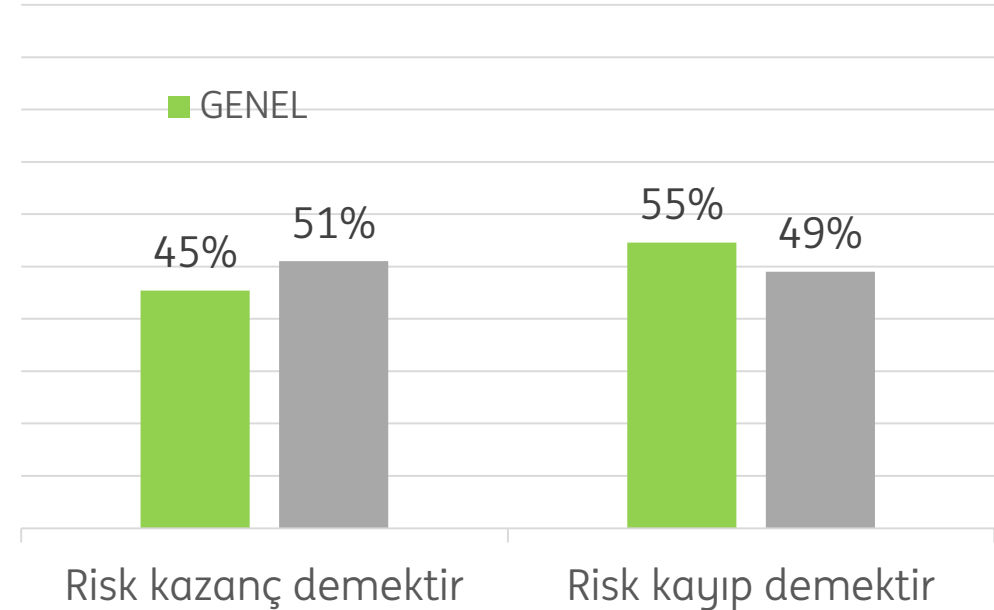
18-30 yaş grubundaki bireyler için ise risk algısı genel kitleden biraz farklı. Bu kitlenin risk alma konusunda endişe düzeyleri daha düşük 9 puan daha düşük (%66) ve daha fazla kişi riskin kazanç olduğunu düşünüyor (%51)

RİSK HEYECAN MI ENDİŞE Mİ?

GENEL KİTLE Baz: 2403
18-30 yaş grubu BAZ : 800

RİSK KAZANÇ MI KAYIP MI?

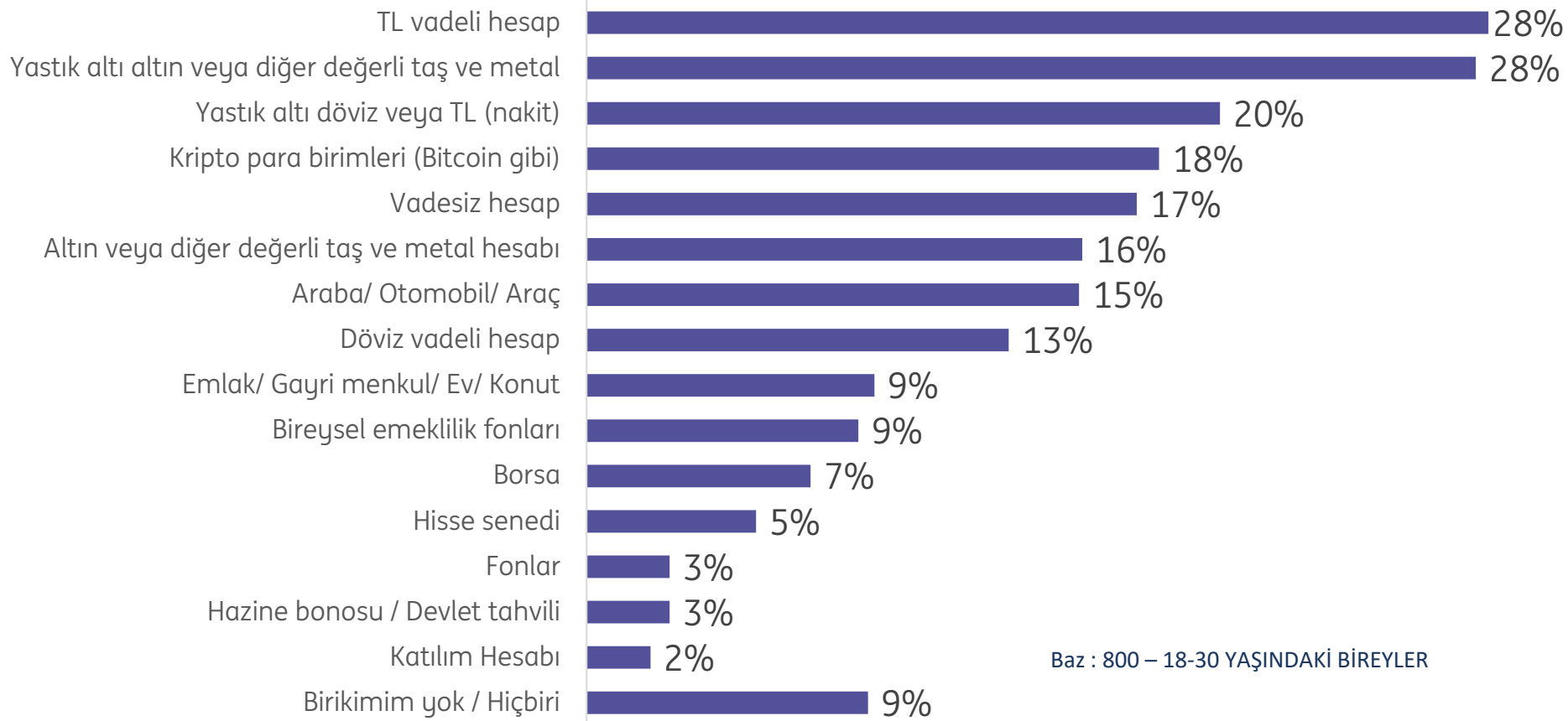

EN AZ BİR KERE KULLANILAN YATIRIM ARAÇLARI (%)

18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

18-30 yaş bireylerin %9'u bugüne kadar herhangi bir birikim veya yatırım aracını kullanmamış.

TL vadeli hesap (%28) ve yastık altı altın (%28) veya döviz (%20) bu yaş grubunun en fazla sahip olduğu yatırım araçları. Kripto para ise bu yaş grubunda tercih edilen bir yatırım aracı olarak öne çıkıyor (%18).

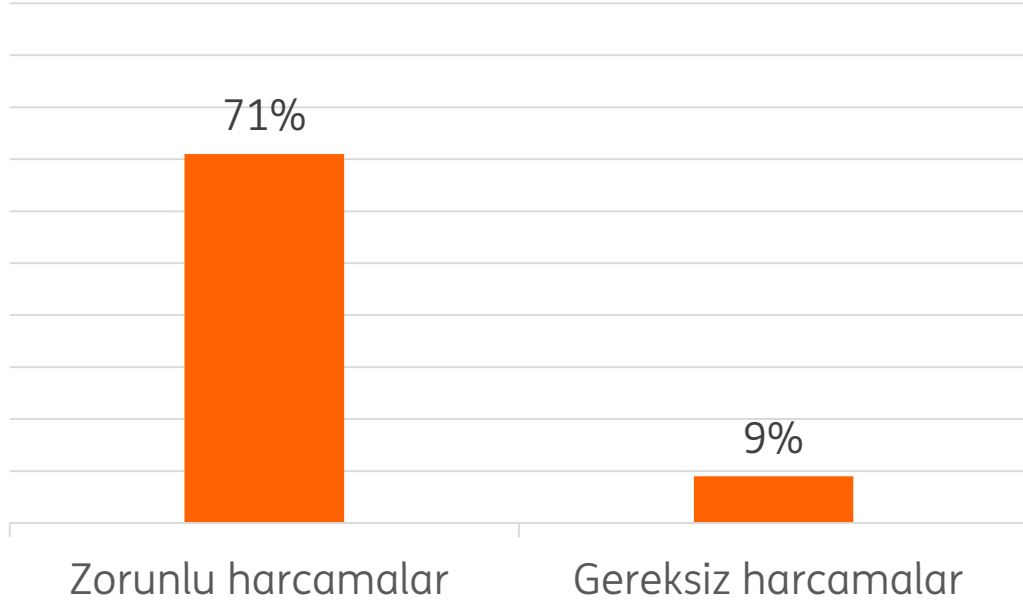
Baz : 800 – 18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

HARCAMALAR (%)

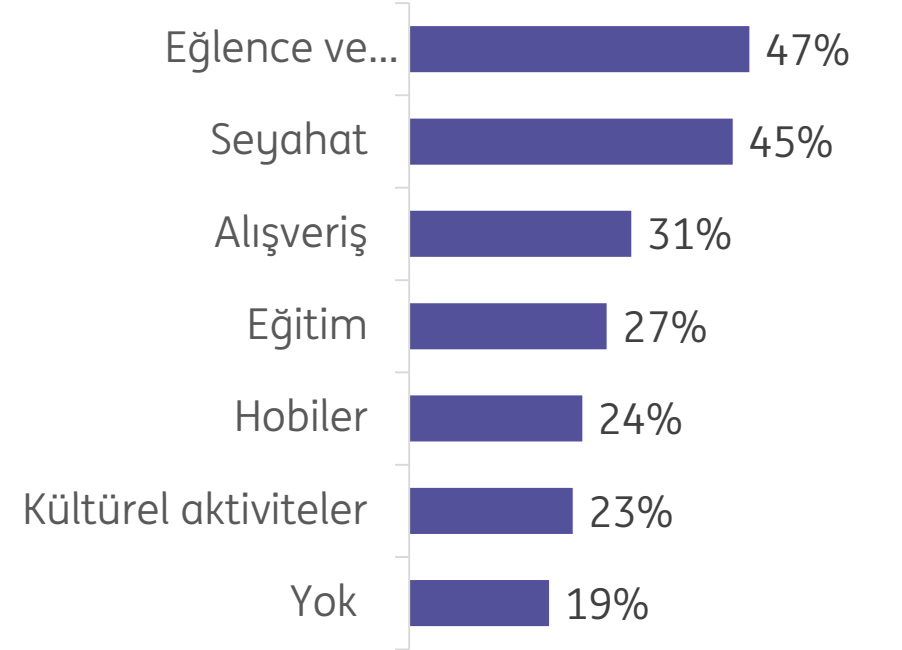
18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

18-30 yaş arası bireylerin %71'i yaptıkları harcamalarının zorunlu harcamalar olduğunu belirtiyor.

Bu genç bireylerin yarısına yakını maddi sebeplerden dolayı eğlence, sosyalleşme ve seyahat gibi aktivitelerini yapamamakta. Bu faaliyetleri alışveriş (%31), eğitim (%27) hobiler (%24) ve kültürel aktiviteler (%23) takip ediyor.

YAPILAMAYAN HARCAMALAR

Sosyal şartlar, yani; Covid-19 pandemisi, çalışıyor olmak ve bunlar gibi nedenlerle değil de; tamamen maddi kaygılardan dolayı yapamadığınız etkinlik veya aktiviteler var mı? Daha çok hangi kategorilerde olduğunu söyleyebilir misiniz?

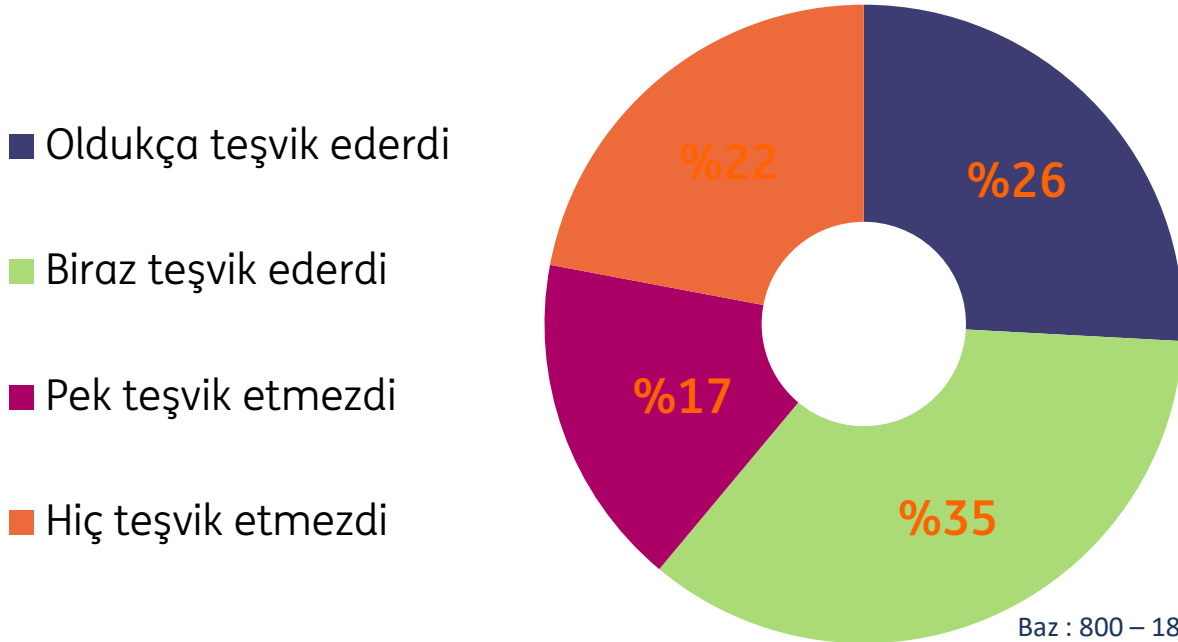
MOBİL UYGULAMALAR (%)

18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

Banka kartı harcamalarında harcamayı bir üst tutara yuvarlayıp arada kalan küsuratı otomatik olarak birikim hesabına aktaracak bir uygulamanın kendilerini birikim yapmaya teşvik edeceğini düşünen 18-30 yaş arasındaki bireylerin oranı %61.

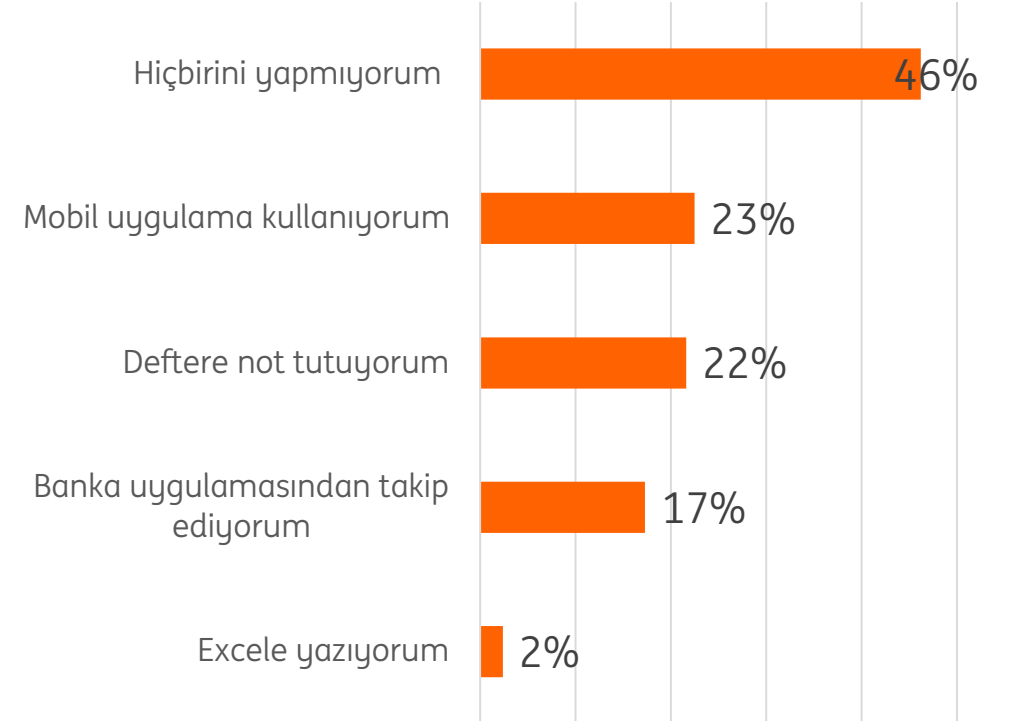
Bu yaş grubundaki bireylerin yaklaşık yarısı (%46) bütçelerini yönetmek için herhangi bir kayıt tutmuyorlar.

Banka kartınız ile yaptığınız harcamalarda, harcamanızı belli bir üst tutara yuvarlayıp arada kalan küsuratlı kısmın birikim hesabına otomatik aktarılmasını sağlayabiliyorsunuz. Örneğin harcamanız 74 lira tutmuşsa kartınızdan 75 lira çıkmış gibi yuvarlanıyor, arada kalan 1 lirayı kumbaraya para üstü atar gibi birikim hesabınıza atıyorsunuz. **Böyle bir uygulama sizi birikim yapmaya ne kadar teşvik ederdi?**

Baz : 800 – 18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

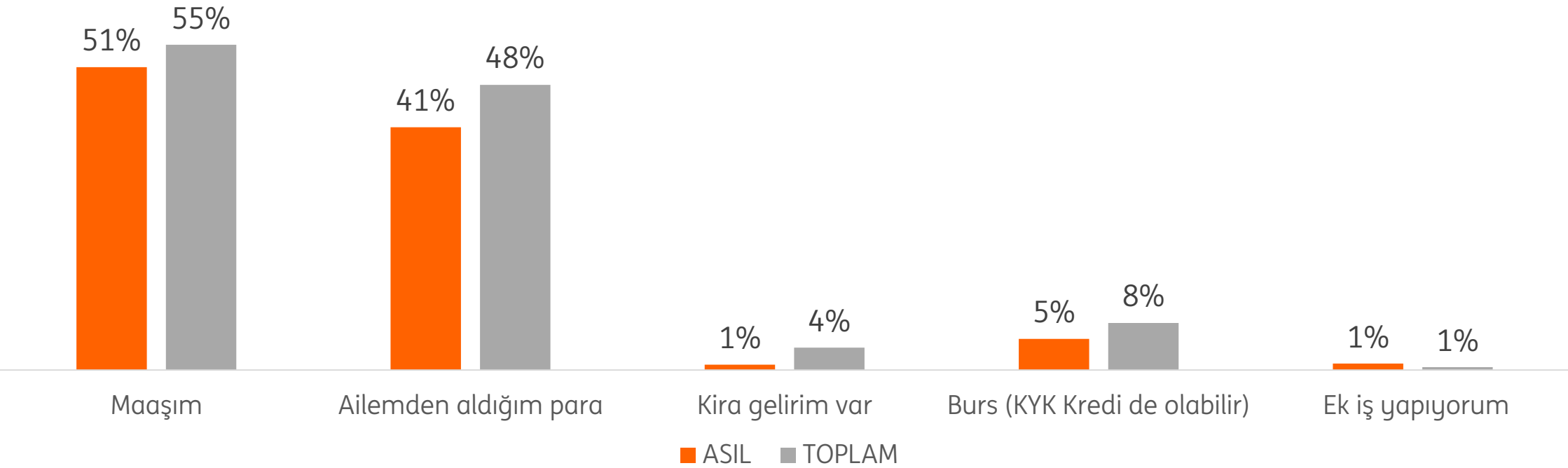
Bütçenizi yönetmek için bir mobil uygulama kullanma, harcamaları excele yazma veya deftere not tutma gibi şeyler yapıyor musunuz?

GELİR KAYNAĞI (%)

18-30 YAŞINDAKİ BİREYLER

18-30 yaşındaki bireylerin gelir kaynakları maaşları ve ailelerinden aldıkları paradır. Burs geliri olan genç bireylerin oranı %8.

YÖNETİCİ ÖZETİ VE SONUÇLAR

5

2021 / 4. Çeyrek Sonuçları [1/4]

%18,2

Tasarruf sahipliği oranı 2021 yılının dördüncü çeyreğinde de bir önceki dönem ile benzer seviyededir.

Tasarruf sahiplerinin yaş dağılımı incelendiğinde bir önceki dönemde 8 puanlık düşüş yaşanan **35-44** yaş grubunda bu çeyrek tekrar 4 puanlık bir artış görülüyor. (%20 vs %16). **55 yaş üstünde** ise geçen dönemde de olduğu gibi bu dönemde de yine artış görülüyor (%18 vs %16). 4. çeyrekte tasarruf sahipliği **18-24 yaş** grubunda düşüyor.

35-44 ve
55+
artış

%35,8

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanların oranı bu dönemde de 2 puan azalarak %37,7'den %35,8'e geriliyor.
Bu kitle içinde «gelecek 3 ay içerisinde» tasarruf yapacağını belirtenlerin oranı bu dönem tekrar artarak %14'ten %18'e çıkıyor.

2021 / 4. Çeyrek Sonuçları [2/4]

Çocuksuz ve çocuklu bireylerin tasarruf sahipliği oranları arasındaki fark 2021 dördüncü çeyrek döneminde biraz azalsa da yine de 9 puanlık fark var. Çocuklu bireylerdeki tasarruf sahipliği bu dönem 2 puan artıyor (%15 vs %13).

%15 vs
%24

%62

Tasarruf sahibi olanlar içerisinde düzenli tasarruf yapanların oranında 8 puanlık keskin bir düşüş görülüyor (%70 vs %62). Düzenli tasarruf yapmayanlar nezdinde ise son 3 ayda tasarruf yapma oranı yükselirken (%48 vs %42) önümüzdeki 3 ay içinde tasarruf yapma eğilimi ise düşüyor (%34 vs %47)

Tasarruf yapma gerekçeleri arasında «**geleceğe yatırım**» unsuru liderliğini yine sürdürüyor ama bu dönem bu gerekçede 6 puanlık bir düşüş var. (%50 vs %56). «Çocuklarım için» gerekçesi öne çıkan diğer bir gerekçe. Bu neden bu dönem 3 puan artıyor (%22 vs %19).

%50

2021 / 4. Çeyrek Sonuçları [3/4]

%49

Bu dönemde de «**kimseye muhtaç olmamak için**» unsuru yine ilk sırada belirtilen sebep ancak geçen döneme göre bu sebebin belirtilme oranında 3 puanlık düşüş var (%49 vs %52). İkinci sıradaki “**emekliliğimde/yaşlılığımda zor durumda kalmamak**” unsurunda da bir önceki çeyreğe göre 3 puanlık bir gerileme görülüyor (%29 vs %32) .

Geçen dönem %50 oranında belirtilen «ani sağlık sorunları için» kenarda para biriktirme nedeni bu dönem %31'e kadar gerilerken, en önemli neden olarak %42 ile «**Zor zamanlar**» için tasarruf yapma belirtiliyor.

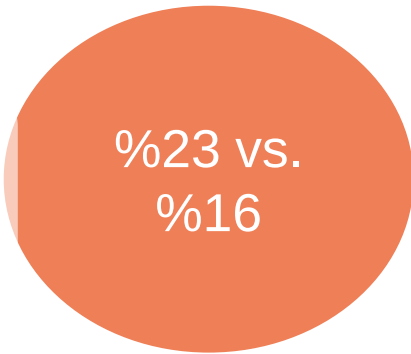
%42

%58

“**Çocukları için tasarruf yapanların**” alt gerekçeleri arasında “çocuklarımla geleceğine yatırım” unsuru geçen çeyrek ile benzer oranda belirtiliyor. 2021 ikinci çeyrekte önemli bir artış görülen eğitim masrafları gerekçesi ise 2 puan azalsa da (%51 vs %53) bu dönemde de öne çıkan diğer bir neden.

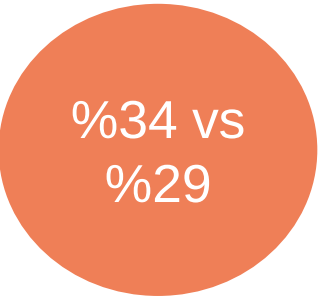
2021 / 4. Çeyrek Sonuçları [4/4]

2021 4. çeyrekte tasarrufu olanların tasarruf araçları tercihleri arasında «Yastık altı altın ve nakit» tercihi 7 puan artarak 2021 senesindeki en yüksek oranına ulaşmış.

%23 vs.
%16

Genel olarak tasarrufu olmayan bireylerin, şayet tasarrufu olsaydı tercih edecekleri araçların başını 4 puan artışla yine “yastık altı altın ve nakit” çekiyor (%29).

%34 vs
%29

sen hayatını yaşı